

[Indenrigsministeren.]

den angaar Afsnit II. Jeg skal slet ikke komme ind paa den overmaade lange Diskussion om dette Afsnit, der har været ført i Folketinget, og navnlig i Pressen gennem den sidste Maaned, men indskrænke mig til at gøre en Bemærkning i Anledning af det ærede Medlems Udtalelser om § 9, som det ærede Medlem kaldte Trangparagraffen. Det ærede Medlem sagde, at den Rentelettelse, der vilde blive Tale om, ikke blev ens for to Landmænd, der bor ved Siden af hinanden, hvis den ene er fattig, den anden rig, og det ærede Medlem vil for enhver Pris have, at Rentelettelsen skal være ens uden Hensyn til de paagældendes økonomiske Evner. Det er klart, at denne Betragtning kan være rigtig, hvis det drejer sig om den Rentenedsættelse, der følger af den almindelige Bevægelse paa Rente-markedet, men det forekommer mig, at det ærede Medlem i sin Argumentation glemmer den Betragtning, som Saneringsudvalget — skønt det ærede Medlem i øvrigt har kunnet slutte sig til Saneringsudvalgets Hovedsynspunkter — med saa stor Ret fremhæver, og som er Baggrunden for, at Afsnit II overhovedet er foreslaaet af Saneringsudvalget og af Regeringen, den Betragtning, der findes i Udvalgets Betænkning Side 5, hvor der staar:

„Den nuværende verdensøkonomiske Udvikling er imidlertid af en saadan Karakter, at Forudsigelser om Fremtiden er vanskeligere end nogen Sinde. Det ligger uden for menneskelig Evne at fastslaa, hvilke Rentabilitetsmuligheder det danske Landbrug vil have i de kommende Aar. . . . Man kan derfor ikke i Landbrugets øjeblikkelige Forrentnings-evne finde noget Holdepunkt for Bedømmelse af selv den nærmeste Tid.“

Dette er rigtigt, ingen ved, hvor det danske Landbrugserhverv finder sit produktionsmæssige Leje i de kommende Aar, og jeg siger, at under disse Forhold er det fuldt begrundet, ja, det eneste rigtige, at man i en Overgangstid som den, vi lever i, og hvor vi knap kan se en Haand for os, gennemfører en Rentelettelse paa den Maade, at de, der er stærkest tyngede af Rentebyrden, faar den største Lettelse, hvis deres Egenskaber i øvrigt er dertil. Jeg vil sige til det ærede Medlem, som jeg sagde i Gaar i Folketinget — og det vil det ærede Medlem sikkert ikke staa uforstaaende over for —, at man dog ikke i hele denne Sag maa glemme, at blandt de højtforældede Landmænd, dem, som mange haanende kalder de overforældede Landmænd — og som visse Kredse mener

skal gaa under —, findes hele den unge Slægt, som er kommet ind i Landbrugserhvervet i Højkonjunkturens Tid efter 1916. 15 Aargange af unge Landmænd er kommet ind i deres Erhverv under en Højkonjunktur, som de nødvendigvis har maattet betale deres Ejendomme efter. Mange af dem skal nu slaas ned for anden Gang, første Gang under Valutasituationen i 20-erne, anden Gang under de Forhold, der nu følger af Verdenskrisen. Derfor kan man sige, at de i højeste Grad af alle Landmænd kan paakalde det øvrige Samfunds Forstaaelse, fordi de i disse Tider føler Grunden svigte under sig: de har maattet overtage Ejendommene til Priser, som ikke kan forrentes under de givne Forhold, de ser deres Ungdoms bedste Aar gaa tabt, de kan ikke se med Haab eller Fortrøstning paa Fremtiden. Derfor siger jeg: Ingen skulde tænke paa at bruge Ord som Almisse eller Understøttelse over for et Forslag, der bl. a. tager Sigte paa at yde disse Mennesker en ekstra Hjælp i denne Overgangstid; vi ved jo ikke, hvad den til syvende og sidst vil løbe ud i, og jeg maa ligesom den højtærede Statsminister sige til den ærede Ordfører for Venstre, at den Sammenligning, det ærede Medlem drog mellem Landmanden og Statstjenestemanden — hvad vilde man sige, spurgte den ærede Ordfører; hvis vi foreslog, at andre skulde aflønnes efter økonomisk Trang —, denne Sammenligning er ikke mulig. Landbrugets Mænd er ikke Tjenestemænd, og det ønsker de ikke at være. Det ærede Medlems Udtalelse gav Udtryk for en Tankegang, som jeg i stigende Grad sporer inden for Venstre, en Tankegang, som synes at gaa i Retning af, at Staten skal kunne sikre et Erhverv. Det mægter Staten ikke over for dette saa lidt som over for noget andet Erhverv, og i det hele taget er den Tankegang, der fandt Udtryk i det ærede Medlems Ord, saa statssocialistisk, at jeg for min Del aldeles ikke kan godkende den.

Til den ærede Ordfører for Det konservative Parti (Lange) vil jeg gerne henvende en enkelt Bemærkning i Anledning af det ærede Medlems Omtale af § 1, sidste Stykke, Bestemmelsen om, at i de kommende 2 Aar skal der ikke af Kreditforeningerne kunne ydes Laan, der medfører en Forøgelse af Pantegælden, medmindre det sker i ganske bestemte Øjemed, Tilbygning, Ombygning, Indlæg af tekniske Anlæg eller anden paaviselig Forbedring af Ejendommen o. s. v. Det ærede Medlem vilde modsætte sig denne Bestemmelse, ligesom hans Parti gjorde det i Folketinget.